

TARPTAUTINIS ARCHEOLOGŲ KONGRESAS

1991 m. rugsėjo 1–7 dienomis Bratislavoje įvyko XII tarptautinis Priešistorinių ir protoistorinių mokslų kongresas (Union Internationale des Sciences Prehistoriques et Protohistoriques). Tai pats reikšmingiausias archeologijos mokslo renginys pasaulyje, vykstantis kartą per penkerius metus. Jame dalyvavo daugiau kaip pusė tūkstančio dalyvių iš 50 šalių. Tokio masto kongresuose Lietuvos atstovai dalyvavo antrą kartą: pirmą kartą 1966 m. VII kongrese, įvykusiame Prahoje, dalyvavo R. Rimantienė ir R. Kulikauskienė. Be to, beveik visuose kongresuose dalyvaudavo užsienio lietuviai archeologai M. Gimbutienė ir Š. Milišauskas.

Sulaukus organizacinio komiteto finansinės paramos, šį kartą Lietuvai atstovavo Lietuvos istorijos instituto jaunesnysis mokslinis bendradarbis V. Šimėnas ir Vilniaus universiteto dėstytojas A. Merkevičius, dalyvavo taip pat Vilniaus universiteto studentė I. Merkytė. Kaip ir ankstesniuose kongresuose, savo pranešimus skaitė JAV lietuviai archeologai: Kalifornijos u-to garbės daktarė prof. Marija Gimbutienė ir Niujorko Bufalo u-to prof. Šarūnas Milišauskas. Kongreso darbas vyko 15 sekcijų, kuriose buvo nagrinėjamos 42 temos. Vienai sekcijai "Europos ir Rytų Azijos neolitas" vadovavo prof. M. Gimbutienė. Šioje sekcijoje ji taip pat skaitė pranešimą "Senosios Europos socialinė struktūra". Prof. Š. Milišauskas "Vėlyvojo neolito ir eneolito" sekcijoje perskaitė pranešimą apie savo tyrinėjimus Lenkijoje "Neolito verslai Bronocicų gyvenvietėje". A. Merkevičius sekcijoje "Žalvario amžius Europoje" perskaitė pranešimą "Laidosena Lietuvoje I tūkstantmetyje prieš Kristų", V. Šimėnas – "Romos provincijų ir barbarų pasaulio" sekcijoje perskaitė pranešimą "Atilos valstybė ir baltai". Baltiškos tematikos buvo ir latvių archeologo A. Vasko pranešimas.

Kongreso metu užsimezgė moksliniai ryšiai su įvairių šalių archeologais. Lietuviška ir baltiška tematika kongreso dalyviams buvo nauja ir nežinoma, gal todėl susilaukė didelio susidomėjimo.

Be darbo sekcijose, kongreso dalyviams buvo surengtos ekskursijos, archeologinės parodos, knygų paroda-pardavimas, buvo apžiūrėti archeologijos paminklai. Kongreso metu buvo pasmerktas Jugoslavijos kariuomenės barbariškas kultūros paminklų griovimas Kroatijoje. Išrinkta nauja Tarptautinė priešistorinių ir protoistorinių mokslų taryba.

Algimantas Merkevičius, Valdemaras Šimėnas